Tekniikka kehittyy — sähköisyys lisääntyy

Katselin tuossa jokin aika sitten, kun sähkökäyttöisellä rautasahalla pilkottiin atk:lla ohjattavaa reprokameraa. Joitakin kuukausia aikaisemmin seurasin, kun keskuskonekäyttöistä analogista ilmakuvakartoituslaitteistoa pantiin palasiksi ja viimeinenkin keskuskone raahattiin romuttamoon. Eivät olleet kelvanneet kenellekään ja tekninen kehitys oli ajanut ohi! Kevättalven aikana pantiin osiin myös ammoniakkikopiolaitteita ja valotusraamejakin on tuhottu. Niin, aika oli ajanut ohitse. Laitteita oli käytetty 10–20 vuotta. Hankintoihin oli kovalla työllä ruinattu rahaa ja suurella vaivalla sekä tarkoilla arvioinneilla ne aikanaan oli hankittu.

Kaikki ammattityömme tehdään nyt sitten digitaalisesti ja tulostetaan mitä erilaisimmilla laitteilla, oli sitten kysymys paino-originaaleista, paperikopioista, julisteista tai sähköisistä medioista. Tieto naputellaan maastossa ja toimistoissa koneille, käsittely tapahtuu kuvaruutujen äärellä, samoin palvelu. Mikrofilmaus tuntuu vielä sinnittelevän sekä työnä että mediana vaikka tieto kulkee vauhdilla pitkin lankoja ja ilmojen halki.

Kynällä kirjoittaminen alkaa olla museotavaraa. Kirjoituskonekausikin on historiaa, kun toistakymmentä vuotta on jo luotu tekstiä tekstinkäsittelyohjelmilla. Papereita ei enää lähetetä postissa ja faksi-vaihekin näyttää jäävän lyhyeksi, koska sähköposti liitetiedostoineen valtaa kiihtyvällä vauhdilla alaa. Sähköpostilla saa laakista yhteyden vaikka kuinka moneen viiveettä. Enää ei voi syyttää postin hitautta paperien viivästymisestä. Tussikynäkin on museossa ja nuoret katselevat sitä ihmetellen, että mikä toi on… en mä vaan tiedä.

Ennen oli puhelin kiinteä ja kun häipyi ulos niin eipä puhelimen pirinää tarvinnut kärsiä. Mutta nyt kulkee puhelin taskussa ja joka paikassa soi vaikka minkälainen renkutus. Näyttääpä kahdella kielellä vaikeneva kansakin puhuvan itsensä maksuhäiriöiseksi. Samalla on opittu lähettämään sähkösanomakielellä tekstiviestejä. Kohta koordinaatit seuraavat kulkijaa kaikkialla kaikkialle. Kun sopivan kokoiset lukulaitteet saadaan kehitettyä, niin kirjatkin imaistaan internetistä tai ostetaan levykkeillä tai ehkä jopa luetaan kännykän ruudusta!

Paperilaskutuksestakin ollaan parhaillaan siirtymässä sähköiseen laskutukseen ja laskujen käsittelyyn. Samalla alkaa poistua tarve kirjoitella nimeään, koska olet vain olemassa, jos sinulla on oma sähköinen tunniste, jolla kaikki allekirjoitetaan.

Mutta missä viipyykään kymmenkunta vuotta sitten käynnistetty kampanja paperittomasta toimistosta? Paperin kulutus on ainakin toistaiseksi lisääntynyt edelleen vauhdilla. Ilmeneekö tässä keski-ikäisten ihmisten vanhakantaisuus eli vain paperilla oleva asia on tosi. Onhan asia kyllä niinkin, että paperille on helpompi raapustella kommentteja ja kirjoitella marginaalit täyteen vanhanaikaisella kynämetodilla. Kuvaruutua ei nimittäin jaksa pitkään tihrustaa.

Etätyökin on jäänyt varsin marginaaliseksi vaikka tieto kulkee ja henkilökohtaiset tietokoneet ovat arkipäivää. Irvaillen voisi ajatella, että etätyö olisi lintsarin paratiisi ja työnarkomaanin painajainen.

Puhumattakaan tästä internet-mantrasta – kaikki tieto alkaa olla saatavissa verkosta ja vimmattu vauhti erilaisten palvelujen siirtämisestä sinne on käynnissä. Portaaleja kehitetään. Pankkiasiatkin hoidetaan korttien ja internetin välityksellä – mitäs enää pankkikonttoreilla tehdäänkään?

Niinpä niin. Kukin polvi kestää tietyn määrän muutoksia ja mullistuksia elämänsä aikana. Alkaakohan meikäläisen polven uusiutumiskyky vähitellen laantua ja vanhasta, koetun turvallisesta kiinnipitäminen voimistuu? Edellisellä polvella uusiutuminen näyttää pysähtyneen pankkikorttivaiheeseen, jota monet vanhemmat tuntuvat jostain syytä kammoksuvan. Tämä joukko seisoo pankkien ja postien jonoissa.

Siinä missä meidänkin työmme automatisoituu niin koko yhteiskunnan palvelutarjontakin alkaa toteutua sähköisenä palveluna. Jos haluaa elää tulevassa yhteiskunnassa on vaatteiden, asunnon ja ruuan lisäksi oltava tietojenkäsittelyvälineet ja tietoliikenneyhteydet. Ellei tähän pysty eikä koneita opi käyttämään, ei ole enää mukana. Toisaalta riittääkö sittenkään, että on vain sähköisesti olemassa ja tunnistettavissa?

Olemme varmaan iloisia ja onnellisia siitä mihin olemme menossa!

jurgen.gronfors@kv.hel.fi